

*Kristine Øvstebø g. Heimlund som konfirmant 1937.
Fortellingen om reisen til hennes barndoms dal foregikk nok i årene før
konfirmasjonen.*

Jørpeland 12. oktober 2007

Sommerminner fra Østabø - min barndoms dal

Det er mange gode sommerminner fra Østabø. Min farmor Kristine (bestemor Østabø) var stundom en liten tur til bylandet, hun hadde datter og tri sønner der. Far på Jåttå, to på Sola og en på Revheim og en datter på Sandnes. Heima på Østabø bodde staselige farbror Magnus.

Når tida kom og farmor skulle heim, var jeg så heldig å få være med henne. Reisen begynte i Stavanger, på Nytorvet. Der sto Ingebret Øvstebø med den rød-brune bilen sin. Den tok både passasjerer og varetransport. Far hjalp farmor inn i bilen – og to Kristine var på reis. Veien var lang. Sandnes – Ålgård – Oltedal. På Oltedal var det en del varer som skulle leverast. Litt til Svanedal og litt til Vang, og så handelslaget.

Borte i fjellsiden ved Oltedal, forbi kraftstasjonen står det en steinfigur. Ser du etter står det en flott mann der, ved hans side sitter fruen. De to har vært der så lenge jeg kan huske. De vil alltid være der. Fruen har på seg et svart silkesjal med frynser rundt. Min morfar Jonas har fortalt meg at navnet på figuren er Jostein-Steidn. Han bodde på Røge med min mormor Inger. Hils på Jostein-Steidn når du kjører forbi ! Som liten lovte jeg Jostein ny hattstav. Men det ble det ikke noe av.

Veien fortsatte forbi Mork, ned Røyrdalen til Dirdal. Varer til handelslaget skulle av der. Neste stopp var Gilja. Der bodde Ingebret, og der ventet moren hans med god middag. Det var farmor og meg som skulle videre til Østabø. - Bli med heim og få en kaffikopp, sa Ingebret. På kjøkkenet til Ingebrets mor fikk farmor kaffe, og jeg deilig blåbærsaft, nysteikt brød og vaffelkaker. Den vennlighet og varme som vi møtte hos familien Ingebret, den gjorde både farmor og meg godt. Takk-takk.

Nå stod Giljajuvet for tur. Der var det nifst syntes jeg. Byrkjedal med ysteriet skulle ha sine varer. Herfra var ikke turen så lang opp til min barndoms dal. Endelig Østabø ! På tunet stod farbror Magnus og tante Amanda med sin gilde barneskole. Kvelden kom, farmor var trett, hun hadde sin seng i ståvå si. Det var tid for alle å gå til sengs. Jeg fikk ligge i lag med Helga. Kom det andre gjester fikk de ligge i mellomståvå. Dei var alltid gjestfrie på Østabø.

Farmor hadde fått med seg kamferdråper - hoffmannsdråper -, en god salve og noe for håveverk, Ellers kandisukker og sukkerbiter og annet godt som hun la ned i sin roemalte kiste.

Farbror var tidlig opp neste dag. Det var midt i høynnå, og en mørk regnsky hang over oss. Nå måtte store og små hjelpe til så høyet kom inn i løa før regnet kom. Farbror Gunnar og Hans arbeidet på spreng. – Ellers om dagene holdt vi leker omkring gården. Slo ball, hinka spel, veggball, slå på ringen og bom-meg. Da var vi i lag med ungene på nabogården. Solveig, Oskar og Magne var med oss, dei var ennå så små at dei var med på kjøtt-og-flesk. Kitti og Marta holdt styr på oss. Inger var på Motland hos mormor og mor-faren sin.

Tante bakte brød, dei var store og gode, det blei og bakt rennekaker, potetkaker og vaffelkaker. Brødet blei pakka godt inn og lagt i en kasse som dei sette i kjellaren.

Den sommeren skulle far, Gerhard og Gunnar ta båten til Frafjord. Dei lå over på Haaland. Dagen etter gikk dei over fjellet, kom til Østabø utpå ettermiddagen. Jeg var så glad og stolt av dei alle tri. Tenk far, med to av guttene sine.

En dag sa far at i dag tar me oss en liten tur til støls alle fire. Vi skulle gå langs åna. Med en stor pakke med mat og et spann med melk drog vi av sted. Far hadde med seg ei fiskestang. Fisk fekk me både i Litlalonå og i Vonnalonå. – Vel framme ved den gamle stølen, som stod der så grå og trett, tok vi oss en hvil. Far kokte fisken, salt fant han i ei krukka. Det var et godt måltid. Vi hadde det bare deilig. Snart var det tid til å tenke på heimtur. Heldigvis fikk vi sitte på med en lastebil det siste stykket. Han var på vei til Gaudånå.

Neste dag skulle far radla med folkjet sitt, naboane «der inne» og «der ute». Grytidlig stod vi opp neste dag. Ingebret skulle reisa fra Byrkjedal kl. seks. På heimturen fikk jeg fortalt far at jeg hadde fått være med Østabø-folkjet og kjørt den nye veien til Valevatnet. Tenk det. Heima hadde mor holdt orden i fjøs, stall og stue. Da sa far: - Du har klart det fint konemor.

Årene gikk så mitt reisefølge til Østabø var da de to søskenbarna fra Sandnes, Kristine og Gudrun. Ingebret kjørte oss til Byrkjedal. Veien til Motland var ikke så lang, og der lå vi over til neste dag. Der bodde tanta Amandas foreldre. Takk til Motlandsfolkjet.

Neste dag fikk vi sitte på med melkekjerra til Østabø. Det var gildt og se ungene igjen. To nye var og komt til – Tora og Oddny.

Når slåttene var ferdig på heimagården, skulle dei til støls og slå graset der. Først var det grasbakken i Osmund-hållå, og ellers var det rundt på selve stødln. Graset var mindre, stivt og hardt. Gunnar sa at dei kalla det finne-gras. Ferie på stødln – du-og du-og-du. En ettermiddag tok me oss en tur til Høgaleide og Fudasede. Fudasede var der futen kvilte når ha skulle ut å kreve inn skatt. Gunnar og Hans tok seg fri en dag, dei ville til åna og fiska. Vi jentene koste oss inne.

Plutselig kom to menn inn døra. Spør om vi blei redde, de så litt nifse ut. Så var det bare to som var på vandring i fjellet. – Dagen kom da farbror skulle hente oss heim. Ferien på stødln var slutt.

Høgsfjord rutelag hadde begynt med busskjøring, så nå var det Ommund O. Gilja som kjørte oss. En kose-lig og gild sjåfør.

Farmor var i mange år alene. Farfar Gunnar omkom på fjellet. Han skulle til Frafjord å be til barnedåp. Samholdet mellom den enestående moren og barna var fint. Alle kjente sitt ansvar etter at faren var død. Hun fikk mange gode år i lag med farbror og hans familie. Farbror skal ha stor takk for at han tok så fint imot meg. Tante Amanda er verd et fang med røde roser. Gode minner i lag med søskenbarna mine.

Takk til alle !

Med hilsen fra Kristine –
hu som bor på Jørpeland